

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/389/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

96/2012. (III. 21.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos), 2011. július 8-án előterjesztett **panaszát** a 2012. március 21-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a P. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos postai úton, levélben terjesztette elő panaszát egy vele szemben 2011. július hó 1-jén foganatosított közlekedésrendészeti intézkedés miatt, melynek során bilincs alkalmazására és előállítására került sor.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2011. július 1-jén 22 óra 30 perckor egy főúton gépkocsival közlekedett, amikor igazoltatták. A rendőrök az iratait ellenőrizték, majd megszondáztatták. A műszer digitális kijelzője 0,33-as értéket mutatott, mire a panaszos elismerte, hogy aznap este 20 és 21 óra között négy, 0,5 l-es Soproni narancsos sört fogyasztott el. Ekkor a járőrök közölték a panaszossal, hogy meg fogják bilincselni, ezért tegye hátra a kezét, de végül a rendőrök meggondolták magukat és mégis előre bilincselték,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

majd tájékoztatták, hogy beszállítják a helyszíntől 10-12 km-re lévő Rendőrkapitányságra, ahol a véralkoholszintet ismét megvizsgálják. A panaszos élettársával – aki a panaszos kocsijában ült –, a rendőrök azt közölték, hogy „úgy megy haza, ahogyan akar.” Az élettárs ezt követően hajnali 4 óráig várakozott az autóban, amíg a panaszos érte nem ment.

A rendőrkapitányságra történt megérkezés után a panaszost a rendőrök előállító helyiségben helyezték el, 2011. július 2-án 0 óra 15 percig, majd elszállították az orvosi ügyeletre. A vérvétel után az iratokat – a vezetői engedély kivételével – visszaadták a panaszosnak, aki közölte a rendőrökkel, hogy az új jogszabályi rendelkezés szerint azt nem vehetik el, amit panaszosi állítás szerint az orvos is megerősített.

Ezt követően a rendőrök visszavitték a panaszost a rendőrkapitányság épületébe, bevezették egy helyiségbe, ahol különféle alkohommérő műszerek voltak. Ezeket látva a panaszos megkérdezte, hogy miért volt szükség a vérvételre, hiszen ott voltak a hiteles műszerek, de a rendőrök nem válaszoltak. Végül a panaszost 0 óra 15 perckor engedték el.

A panaszos 2011. július 4-én bement a P. Rendőrkapitányságra, ahol ismét megkérdezte, hogy miért kellett őt vérvételre szállítani, amikor ő együttműködött a rendőrökkel és hajlandó lett volna a rendőrkapitányságon levő szondát megfűjni, úgyszintén megkérdezte azt is, hogy helyesen döntöttek-e a rendőrök amikor vezetői engedélyét a helyszínen bevonták. Ekkor a rendőrök felkérték a panaszost, hogy hagyja el a rendőrkapitányság épületét.

A panaszos a történetek alapján panaszában azt vélelmezte, hogy azért helyezték el másfél óra időtartamra előállító helyiségbe, hogy elteljen annyi idő, amikor még az ott lévő műszerekkel meg lehet állapítani az alkoholos befolyásoltságot, és mindenképpen elő kelljen állítani vérvételre. A panaszos úgy vélte, hogy a 0,33-as véralkohol értékből nem kellett volna büncselekményt „kreálni”, ráadásul a vérvétel számára mintegy harmincezer forint többletköltséggel növeli a büntetését. Nem tudta a panaszos elfogadni azt sem, hogy a cselekmény napján már hatályba lépett új „BM” rendeletet az ő ügyében nem alkalmazták a rendőrök.

2) A Testület írásban feltett kérdéseire a panaszos, beadványának 2011. július 26-án előterjesztett kiegészítésében a következőket adta elő.

A bilincs alkalmazását a rendőrök semmivel sem indokolták, előtte azonban ruházatát átvizsgálták. A bilincs alkalmazása mintegy 15-20 percig, lényegében a Rendőrkapitányságra történő beszállításáig tartott, a bilincset a fogda ajtajában vették le a panaszosról.

A panaszos elmondása szerint a vér-, és vizelet vételen kívül semmilyen más intézkedés vele kapcsolatban nem történt, meghallgatására nem került sor.

A panaszos – egy a P. Rendőrkapitányságon dolgozó, de meg nem nevezett ismerőseire hivatkozva – ismét annak a meggyőződésének adott hangot, mely szerint a rendőrök szándékosan helyezték el előállító helyiségben, hogy „kifussanak” abból az időből, amely alatt a rendőrkapitányságon rendszeresített „SERES” szonda még alkalmazható, továbbá azért vették el a helyszínen a vezetői engedélyét, hogy az akkor, azaz 2011. július 1-jén hatályba lépett jogszabály-módosítást ne alkalmazhassák.

Fentiek alapján a panaszos sérelmezte előállításának időtartamát – elsősorban annak a véralkoholszint megállapítására gyakorolt hatása miatt –, a bilincsalkalmazást, a véralkoholszint megállapításának módját, az intézkedéskor már hatályos jogszabályi változásra figyelemmel vezetői engedélye azonnali bevonásának jogalapját, továbbá a vele szembeni intézkedés részrehajló jellegét.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben érintett Rendőrkapitányság vezetőjétől, valamint megküldeni kérte az üggyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

A megkeresett rendőri szerv megküldte az intézkedésről készített összefoglaló jelentést, az intézkedő rendőrök jelentéseit, az előállítás foganatosításáról és kényszerítő intézkedés alkalmazásáról szóló jelentést, a kényszerítő intézkedés alkalmazásának kivizsgálásról készített szolgálatparancsnoki jelentést, az előállításról szóló igazolást, a panaszos által tett nyilatkozatot, a vérvételi jegyzőkönyvet, az orvos szakértői véleményt, a szabálysértési feljelentést, valamint a vezetői engedély elvételével kapcsolatos, 2011. július 4-én, a panaszos személyes megjelenéséről készített feljegyzést, továbbá a bűnügyi áttételéről hozott határozatot.

1) Az összefoglaló jelentés szerint, 2011. július 1-jén, 22 óra 40 perckor a 21. számú főúton, a H. irányába haladó panaszost, a J. útkereszteződéstől 1500 méterre azért állították meg, mert a nevezett útkereszteződésben történt baleset miatt a forgalmat irányító rendőr „Állj” jelzését figyelmen kívül hagyta, a rendőrt kikerülte és továbbhajtott.

Az intézkedő rendőrök, két r. főtörzsőrmester, a köszönés, bemutatkozás és az intézkedés okának közlése után elkérték a járművezető iratait, majd – mivel szemmel láthatóan ittas állapotban volt – vele szemben Lion típusú alkoholszondát alkalmaztak, amely 0,33 mg/l értéket mutatott. A panaszos elmondta a rendőröknek, hogy az elindulás előtt egy üveg (0,5 l) sört fogyasztott. Tekintettel arra, hogy a rendőri intézkedés és az alkoholfogyasztás között több mint 30 perc telt el, továbbá a panaszos a rendőrök szerint a mért értéknél láthatóan jóval erősebb alkoholos befolyásoltság alatt állt, a járőrök közölték a panaszossal, hogy mintavétel miatt előállítják a rendőrkapitányságra, mert csak annak alapján dönthető el, hogy a cselekmény a közigazgatási hatósági eljárás, vagy büntetőeljárás hatálya alá tartozik. Ezt követően átvételi elismervény ellenében elvették a panaszos vezetői engedélyét, majd – mivel ittassága miatt rendőri vélemény szerint tartani lehetett attól, hogy megpróbálja kivonni magát az intézkedés alól – figyelmeztetés után, kezeit előre bilincseltek, és ruházatát átvizsgálták. A rendőrök az előállításról tájékoztatták a panaszos élettársát, aki a helyszínen maradt. A beszállítás közben, Sz. elágazásnál a rendőrök közúti balesetet észleltek, ezért megálltak, hogy meggyőződjenek arról van-e személyi sérülés, majd – mivel csak anyagi kárral járó baleset történt – a felvilágosítás megadása után tovább folytatták útjukat a Rendőrkapitányságra, ahová 23 óra 20 perckor érkeztek meg. Ekkor ismételt ruházatátvizsgálás után a panaszost előállító helyiségben helyezték el, majd a vérvételi dobozok előkészítése és az előállítással kapcsolatos adminisztráció elvégzése után, 0 óra 5 perckor a panaszost átszállították az orvosi rendelőbe, ahol 0 óra 15 perckor végezte el az orvos a vér-, és vizelet levételt. Ezt követően a panaszost a nyilatkozat és az igazolás kitöltése

és aláírása után szabadon bocsátották. A panaszos panasszal nem kívánt élni, hozzátartozó értesítését nem kérte.

A 2011. július 4-én elvégzett parancsnoki kivizsgálás a kényszerítő intézkedés alkalmazását jog-, és szakszerűnek ítélte, majd – mivel a klinikai tünetek alapján felmerült a bűncselekmény alapos gyanúja, a mintavétel során az orvos a panaszost közepesen ittasnak minősítette – az ügyet a rendőrkapitányság bűnügyi osztályára tették át, továbbá szabálysértési feljelentést tettek ellene a rendőri karjelzés figyelmen kívül hagyása miatt.

A panaszos 2011. július 4-én megjelent a rendőrkapitányságon és a „parancsnokkal” szeretett volna beszélni. A szolgálatban lévő egyik r. százados beszélt a panaszossal, aki követelte vezetői engedélyének azonnali visszaadását, mert álláspontja szerint azt jogszerűen nem vehették volna el tőle az intézkedés alkalmával. A r. százados tájékoztatta a panaszost, hogy a rendőrök jogszerűen vették el vezetői engedélyét, amelyet az orvos szakértői vélemény megérkezéséig nem is áll módjukban visszaadni. Közölte továbbá a panaszossal, hogy nyolc napon belül panaszt terjeszthet elő a S. Nyomozó Ügyészségnél, a Független Rendészeti Panasztestületnél, valamint a P. Rendőrkapitányságon. A r. százados megadta a panaszosnak a tájékoztatást a 2011. július 1-jétől hatályos ittas vezetésre vonatkozó jogszabályváltozásokról, valamint arról, hogy a vezetői engedély törvényes visszaadásáról, azaz a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (IX. 30) BM rendelet (továbbiakban: 35/2000. (IX. 30) BM rendelet) 29. § (11) bekezdéséről.

Az összefoglaló jelentés megállapítása szerint a panaszost a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 3. § (1) bekezdés b) pontjának megsértése miatt vonták intézkedés alá, majd az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a panaszos megszegte a KRESZ 4. § (1) bekezdésének b) és c) pontját és a helyszíni klinikai tünetek alapján valószínűsíthetően elkövette a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 188. § (1) bekezdésébe ütköző ittas vezetés vétségét is. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdésének c) pontja alapján állították elő, az ittaság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás 25. pontjának e) alpontjára tekintettel.

Az összefoglaló jelentés szerint a panaszossal szembeni intézkedés 22 óra 40 perctől éjjel 1 óráig tartott, azaz a teljes időtartam 2 óra 20 perc volt, amely alatt a fent már részletezett eljárási cselekmények történtek, és amelyből a panaszos 40 percet töltött az előállító helységben. Az előállítás időtartamáról igazolás készült, amit a panaszos eredetben megkapott, panasszal nem élt az intézkedéssel szemben, amit aláírásával is ellátott.

A mintavételezést a város orvosi ügyeletének ügyeletes orvosa végezte, amit indokolt a panaszos által elmondottak és a helyszíni tapasztalatok ellentmondása, valamint az, hogy az italfogyasztás és a rendőri intézkedés megkezdése között eltelt 30 perc.

Ezt követően az összefoglaló jelentés az intézkedés alapjául szolgáló jogszabályokat a következők szerint sorolja fel. Így a KRESZ 3. § (1) és 4. § (1) bekezdését, és az Rtv. 1. § (2) bekezdés a), b) és e) pontjait, a 13. § (1), a 29. § (1), a 31. § (1) bekezdéseket, a 33. § (2) bekezdés b) és c) pontját, valamint (3)-(4) bekezdését, a 44. § (1) bekezdés b)-c) pontját, a 48. § c) pontját, a 92. § (1)-(2) és (4) bekezdéseit, továbbá a 93. § (1), 93/B. § (1)-(2) bekezdéseit.

Ezután az összefoglaló jelentés – az intézkedéskor hatályban levő – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat), a 35/2000. (IX. 30) BM rendelet [27. § (1) bekezdés a) pontja, 29. § (5) és (11) bekezdése], az itasság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás, a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt levő járművezetőkkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről szóló módszertani útmutató kiadásáról szóló 19/2000. (XI. 13.) ORFK utasítás, valamint Btk. vonatkozó rendelkezéseit.

Végezetül megállapítja az összefoglaló jelentés, hogy a panaszos vérében 1,67 g/l (ezrelék) volt a vérvétel időpontjában a véralkoholszint, ami közepes fokú alkoholos befolyásoltságnak felel meg.

2) Az intézkedést fogatosító egyik r. főőrzsőrmester jelentése az összefoglaló jelentéshez képest annyiban tartalmaz eltérést, hogy a panaszost „vér és vizeletvétele céljából P. Orvosi Ügyeletre előállítottam.” A jelentés szerint hiteles légalkohol mérő az ellenőrzés során nem állt rendelkezésre, ezért került sor a Lion típusú alkoholszonda alkalmazására.

Rögzíti a rendőri jelentés a bilincsalkalmazás pontos időtartamát, mely szerint arra 2011. július 1-jén 22 óra 40 perctől 2011. július 1-jén 23 óra 20 percig került sor.

Egyebekben a rendőri jelentés és az összefoglaló jelentés között ellentmondás nem volt.

3) Az intézkedést fogatosító másik r. főőrzsőrmester jelentése szerint az „Állj” jelzést figyelmen kívül hagyó panaszosi magatartást – azaz a közlekedő forgalmi sávot lezáró, valamint az ott forgalmat irányító rendőröket lassítás nélkül kikerülte és továbbhajtott – a forgalom irányítók jelezték neki. A jelentés az előállítás kapcsán mind a P. Rendőrkapitányságot, mind az Orvosi Ügyeletet megjelöli, célját pedig a vér és vizeletvételeben határozza meg.

Ezen rendőri jelentés kitért a bilincsalkalmazás indokolására. E szerint a panaszos az intézkedés alatt nem tanúsított ellenszegülő magatartást, azonban „mivel kikerült egy rendőri zárást”, ezért a szökés megakadályozása érdekében került sor a bilincsalkalmazásra.

Egyéb tekintetben a jelentés, az összefoglaló jelentéshez, illetve a járőrtárs jelentéséhez képest többletinformációt illetve ellentmondást nem tartalmaz.

4) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő intézkedés alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint átvizsgálták és az Rtv. 33. § (2) bekezdés c) pontja alapján mintavétel céljából előállították. A panaszossal szemben az Rtv. 48. § c) pontja alapján szökés megakadályozása érdekében, a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint bilincs alkalmazására került sor. Megjegyzendő, hogy a jelentés tartalmi részében – amely egyébként tartalmilag megegyezik a rendőri jelentésekkel – a „cselekménye szabálysértést képez” szövegrésznél a „szabálysértés” kifejezés kézírással áthúzásra került. Az áthúzott részhez nem került új szövegrész beírásra, a javítást sem aláírással, sem dátummal, sem bélyegzőlenyomattal nem látták el.

A panaszos vezetői engedélyét a helyszínen elvették az intézkedő rendőrök, a jelentés feltünteti a vezetői engedély számát és az átvételi elismervény sorszámát.

5) A kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásról 2011. július 7-én készített jelentés, a már ismertetett rendőrségi dokumentumokhoz képest többlet információt nem tartalmazott. A Rendőrkapitányság szolgálatparancsnoka és alosztályvezetője által aláírt okirat, a rendőri intézkedést minden vonatkozásban jogszerűnek, szakszerűnek és az arányosság követelménye szempontjából megfelelőnek minősítette.

6) A rendőrségi előállításról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2011. július hó 1-jén 22 óra 40 perctől 2011. július hó 2-án 1 óráig tartott. Az igazolás – amelynek átvételét a panaszos aláírásával elismerte – tartalmazza azon nyilatkozatokat, mely szerint az előállított hozzátartozó kiértékelését nem kérte, az előállításával és a rendőri intézkedéssel szemben panasszal nem élt, továbbá élelmezést nem kért. Az igazoláson feltüntették a Testület nevét és elérhetőségeit, a panasztételre vonatkozó határidő azonban az igazoláson nem szerepel.

7) A panaszos által aláírt nyilatkozat szerint a panaszos a jogorvoslatra vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92. és 93. §-a alapján megkapta, a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem kívánt élni, az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban megkapta, az előállító helyiségben való elhelyezéssel kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást átvette, élelmezést nem kért, betegségben nem szenvedett, sérülése az intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült.

8) A vérvételi jegyzőkönyv szerint az orvosi vizsgálatra 2011. július 2-án 0 óra 15 perckor került sor. A panaszos és a vizsgálatot végző orvos aláírásával ellátott jegyzőkönyv szerint az utolsó italfogyasztásra 2011. július hó 1-én 22 óra 40 perckor került sor, az italfajta rovatnál 10 dl sör szerepel. A megelőző italfogyasztás időpontja ként július 1-jén 8 órától, július 1-jén 22 óra 40 percig terjedő időtartam került feltüntetésre. Az elfogyasztott italfajtánál „05,0” dl sör, továbbá 0,6 dl tömény szerepel, az utolsó étkezés idejénél július 1-én 18 órát jelölt meg a jegyzőkönyv. Megjegyzendő, hogy a jegyzőkönyvön ezen résznél a margón, kézírással több „kérdőjel” illetve a szöveg alatt aláhúzás szerepel.

A klinikai tüneteknél – többek között – az alkoholszag „jól érezhető”, pupillák fényre és alkalmazkodásra „renyhén” reagálnak, ujj próba „nem” talál célba, Romberg tünet és nehezített Romberg tünet „pozitív” megjegyzések szerepelnek. A klinikai tünetek alapján a vizsgálatot végző orvos „közepesen” ittasnak tartotta a panaszost.

9) A Budapesten, 2011. július 12-én készült orvos szakértői vélemény szerint a panaszos véralkoholszintje 1,67 g/l (ezrelék) volt, amely a vérvétel időpontjára vonatkoztatva „közepes” fokú alkoholos befolyásoltságnak felelt meg. A szakértői vélemény szerint a vérvételi jegyzőkönyvön feltüntetett klinikai tünetek a mért értékeknek megfeleltek. Ugyanakkor rögzíti a szakértői vélemény, hogy „a vérvételi jegyzőkönyv időpontra vonatkozó adatai ellentmondóak”.

10) Az intézkedő rendőrök által tett szabálysértési feljelentés szerint, a panaszos 2011. július 1-jén 22 óra 40 perckor a 21. számú főúton H. irányába haladt, amikor a J. útkereszteződésben forgalmat irányító rendőröket az „állj” jelzés ellenére kikerülte és továbbhajtott, e miatt ellene feljelentéssel éltek.

11) A rendőrség által megküldött iratok között található egy r. százados által készített „Feljegyzése”. E feljegyzés aláírója hivatalos formában rögzíti, hogy a panaszos 2011. július 4-én a délelőtti órákban megjelent a Rendőrkapitányság épületében, és a parancsnokkal szeretett volna beszélni. A r. százados kérdésére az „épület előterében egyedül tartózkodó”

panaszos közölte, hogy azonnal adják vissza a vezetői engedélyét, mert 2011. július 1-jétől kezdődően a rendőröknek nem volt azt joguk tőle elvenni. A r. százados tájékoztatta a panaszost, hogy a rendőrök jogszerűen jártak el a vezetői engedély elvételekor, továbbá ismertette a panaszossal a 2011. július 1-jén életbe lépett szabályozást, valamint az eljárás további menetét. A panaszos közölte, hogy ez esetben ügyvédjével fog visszamenni, mire a r. százados azt mondta, hogy az ügyvédet természetesen jogában áll tájékoztatni, de a vezetői engedélyt nem áll módjában visszaadni. Ezután tájékoztatta a panaszost arról, hogy amennyiben úgy érzi, hogy sérelem érte, jogában áll panaszt tenni a rendőrkapitányságon, a Testületnél, illetve a S. Nyomozó Ügyészségen. A r. százados szerint a panaszos kizárólag a vezetői engedélyét akarta visszakapni, a rendőri intézkedés módjával kapcsolatban, egyéb tekintetben semmilyen panasza nem volt.

12) A P. Rendőrkapitányság – figyelemmel arra, hogy ittas járművezetés vétsége esetén a lakóhely szerinti illetékes rendőrkapitányság rendelkezik az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel – 2011. július 8-án kelt határozatával a panaszos bűnügyét áttette a Sz. Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályához.

III.

A Testület a panaszbeadvány alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőri intézkedések, így az igazoltatás, az ittaság ellenőrzésének és a vezetői engedély elvételének jogszerűségét, az előállítás jogalapjának meglétét, illetőleg az előállítás időtartamának, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazásának az indokoltságát és arányosságát.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, továbbá az 55. § (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, valamint a 70/A. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogot a megkülönböztetés tilalmához és részrehajlásmentes ügyintézéshez.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy jogszerűen került-e sor a panaszossal szembeni intézkedésre és az annak keretében foganatosított további intézkedésekre, így jogosítványa elvételére.

a) A panaszos a megállítása körülményei kapcsán mindössze annyit közölt panaszában, hogy 2011. július 1-jén 22 óra 30 perckor a 21-es úton közlekedett, amikor rendőrök igazoltatták, iratait ellenőrizték, valamint megszendáztatták.

A rendőrség tájékoztatása ezzel annyiban egyezik meg, hogy panaszost valóban a 21. számú főúton állították meg, és annak indokaként a következőket jelölték meg: a panaszos megállítására egy kereszteződéstől 1500 méterre azért került sor, mert az útkereszteződésben történt baleset miatti megállításra irányuló „Állj” jelzést figyelmen kívül hagyta, a rendőrt kikerülte és továbbhajtott. Az igazoltatás végrehajtó egyik r. főtörzsőrmester jelentése a panaszosi magatartást úgy részletezi, hogy ő a közlekedő forgalmi sávot lezáró, valamint az ott forgalmat irányító rendőröket „Állj” jelzés ellenére, lassítás nélkül kikerülte és továbbhajtott, amit a forgalomirányító jelzett a r. főtörzsőrmesternek. Erre tekintettel a r.

főtörzsőrmester közlekedési ellenőrzés alá vonta a panaszost, igazoltatta őt és megállapítást nyert, hogy – a láthatóan is ittas – panaszos gépjárművét ittasan vezette.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Az intézkedéskor hatályban levő Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 3. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

Ezen rendelkezések értelmében, amennyiben a rendőr jogszabálysértő cselekményt észlel, annyiban köteles intézkedést kezdeményezni. A vizsgált esetben a rendőrség a fentiekben ismertetett azon panaszosi magatartást jelölte meg az intézkedésül indokául, miszerint a panaszos a szabályos rendőri „Állj” jelzést figyelmen kívül hagyva kikerülte a forgalomirányító rendőrt egy olyan útszakaszon, ahol egy baleset miatt forgalomkorlátozó rendőri biztosítás történt. A rendőrség az intézkedés alapjaként hivatkozott a KRESZ 3. § (1) bekezdésének b) pontjára, amely arról rendelkezik, hogy aki a közúti közlekedésben részt vesz, a közúti jelzések rendelkezéseinek, továbbá a forgalom irányítására, ellenőrzésére jogosultak utasításainak köteles eleget tenni. Ezen túl megjelölte a rendőrség a KRESZ 4. § (1) bekezdés b) és c) pontját, amely szerint járművet az vezethet, aki a jármű biztonságos vezetésére képes állapotban van, továbbá a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.

Felmerült tehát az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. rend.) 54. § (1) bekezdése szerinti közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértés elkövetésének gyanúja, ami pedig megalapozta a panaszos igazoltatását.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata, azaz az alapján igazoltatták, hogy rendőr feladata ellátása során azt igazoltathatja – mások mellett –, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület ezen a ponton utal azon gyakorlatára, amely szerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A panaszos az igazoltatást megelőző magatartásáról nem számolt be, mindössze azt adta elő, hogy a 21-es úton közlekedett, amikor igazoltatták és megszondáztatták, amely során megállapítást nyert az alkoholfogyasztás ténye, amit a panaszos is elismert. A Testület

elfogadta a rendőrség tájékoztatását az intézkedés jogalapját illetően, és megalapozottnak találta a panaszos igazoltatását. A Testület különösen súlyosnak tartja azt, hogy a panaszos sötétben, egy forgalmat irányító rendőrt – aki a megállásra utasító jelzést adta, és aki mellett az utat keresztben záró, megkülönböztető fényjelzést alkalmazó szolgálati gépkocsi állt – kikerülve egy balesettel érintett, lezárt útszakaszra hajtott, amely magatartása szinte bizonyosan a közúti közlekedés rendjét veszélyeztette.

Szükséges utalni mindezekén túl a közlekedésrendészeti intézkedést szabályozó Rtv. 44. § (1) bekezdésére. Ezen jogszabályhely (1) bekezdése b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során ellenőrizheti a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen, a jogszabályban meghatározottak alapján. A Testület megítélése szerint a Rtv. 44. §-a általános felhatalmazást nyújt a rendőr számára ahhoz, hogy a közlekedés szabályok megtartását ellenőrizze. A közlekedésrendészeti intézkedés során a rendőrség ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal – megilleti.

Figyelemmel a hivatkozott rendelkezésekre és a fennálló körülményekre a Testület álláspontja szerint fennállt a rendőrök intézkedési kötelezettsége, és annak során a panaszos igazoltatására jogszerűen került sor, azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát nem érte sérelem.

b) A Testület ezt követően azt mérlegelte, hogy a megfelelő jogalap birtokában alkalmaztak-e a panaszossal szemben alkoholszondát.

Az Rtv. 44. §-a (1) bekezdésének (intézkedés napján hatályos) c) pontja szerint a rendőr kötelezheti a jármű vezetőjét rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételevel vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására.

Az Rtv. értelmében a rendőr bármiféle többlet körülmény és indok nélkül is kötelezheti a jármű vezetőjét – rendszeresített eszközzel – légzésminta adására. A Testület rámutat arra, hogy a 283/2009. (IX. 30.) számú állásfoglalásában a következőket mondta ki: „Az Rtv. hivatkozott rendelkezéséből az látható, hogy az intézkedő rendőr minden olyan esetben, amikor közlekedésrendészeti ellenőrzést végez, jogosult a jármű vezetőjét légzésminta adására kötelezni szonda alkalmazásával. Az egyén integritását ennél súlyosabban érintő intézkedésre (vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adása) azonban már csak valamely többlettényállás fennállása esetén van mód, például bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén vagy ha az intézkedés alá vont személy nem hajlandó a szondát megfűjni.”

Megállapítható tehát, hogy az Rtv. 44. §-a (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel a megfelelő jogalap birtokában kötelezte az eljáró rendőr légzésminta adására a panaszost, ezért

pedig a panaszossal szembeni alkoholszondás ellenőrzésre **jogszerűen került sor, azzal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

c) A panaszos kifogásolta azt is, hogy a helyszínen elvették vezetői engedélyét. Megítélése szerint erre a hatályos jogszabályi rendelkezések nem jogosították fel az eljáró rendőröket. A panaszos beadványában egy BM rendeletre hivatkozott, amely az intézkedés napján már hatályban volt, és amely rendeletet jogsértő módon nem alkalmazták a járőrök.

Az eljáró rendőrök Lion típusú alkoholszondát alkalmazva a helyszínen megállapították, hogy a panaszos alkoholt fogyasztott, ezen mérőeszköz 0,33 mg/l értéket mutatott. Tekintettel arra, hogy az intézkedés és az alkoholfogyasztás között több mint 30 perc telt, valamint mert a panaszoson látható volt a megállapítottnál jóval erősebb alkoholos befolyásoltság, mintavétel céljából előállították annak érdekében, hogy megállapítást nyerjen az, hogy cselekménye a közigazgatási hatóság eljárása vagy a büntetőeljárás hatálya alá tartozik. Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszos vezetői engedélyét – a jelentésben megjelölt sorszámú – átvételi elismervény ellenében elvették.

Az összefoglaló jelentés az elvétel jogalapjaként a 35/2000 (IX. 30.) BM rendelet 27. § (1) bekezdés a) pontját rögzítette, amelynek 2011. július 1-jén hatályos rendelkezése értelmében a rendőr a vezetői engedélyt a helyszínen elveszi, „ha a járművezető azzal gyanúsítható, hogy közúti veszélyeztetés [Btk. 186. §], a közúti baleset során maradandó fogyatékoságot, halált, kettőnél több ember halálát vagy halálos tömegszerencsétlenséget okozó [Btk. 187. § (2) bekezdés], illetve a járművezetés ittas vagy bódult állapotban [Btk. 188. §] bűncselekményt követett el”. A BM rendelet 29. §-a kimondja, hogy a rendőr a vezetői engedély elvételéről átvételi elismervényt ad, mely tartalmazza az elvétel e rendeletben meghatározott jogalapját.

Érdemes rámutatni arra is, hogy a 35/2000 (IX. 30.) BM rendelet 27. § (1) bekezdés intézkedéskor hatályos b) pontja úgy rendelkezett, hogy a rendőr elveszi a helyszínen a vezetői engedélyt akkor is, ha az érintett személlyel szemben az ittas vezetés szabálysértésértésének gyanúja merült fel [a jármű vezetője a Szabs. rend. 42. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott ittas vezetés szabálysértésének elkövetésével gyanúsítható”]. Ugyanakkor a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdés k) pontja alapján az ittas vezetés szabálysértési alakzata 2011. július 1-jétől közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegések körébe tartozik, ami azt jelenti, hogy ettől kezdve ez a tényállás kikerül a szabálysértési jog hatálya alól. (Megjegyzendő, hogy az ittas vezetés szabálysértési alakzata a vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású vízi jármű vezetése esetére továbbra is fennáll.) A tapasztalt kollíziót – miszerint a Kkt. alapján 2011. július 1-jétől az ittas vezetés szabálysértési alakzata közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegéssé változott, mellyel szemben a 35/2000 (IX. 30.) BM rendelet 27. § (1) bekezdés b) pontja szerint 2011. július 1-jén az ittas vezetés szabálysértésének elkövetésével gyanúsítható személytől a rendőr a helyszínen elveszi a vezetői engedélyt – alábbiak miatt nem tartotta relevánsnak a Testület a panaszos szempontjából.

Egyrészt az Rtv. 44. § (1) bekezdésének d) pontjában rögzített rendelkezés kifejezetten feljogosítja a rendőrt arra, hogy a közlekedésrendészeti feladatának ellátása során – más okmányok és engedélyek mellett – a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt) a helyszínen elvegye.

Másrészt a vizsgált esetben éppen azért állították elő a panaszost, hogy megállapítást nyerjen ittasságának mértéke, figyelemmel arra, hogy a nem hiteles Lion szonda 0,33 mg/l

értéket mutatott, de a panaszoson jóval erősebb alkoholos befolyásoltság volt tapasztalható. Tekintve, hogy az ittas vezetés bűncselekményi alakzata elkövetésének a gyanúja megfelelő alapot szolgáltatott a vezetői engedély elvételéhez, márpedig a panaszossal szemben a közigazgatási bírsággal sújtható szabályszegés gyanúja igazoltan, teljes bizonyossággal fennállt (amelyet a panaszos el is ismert), és emellé társult az, hogy a bűncselekmény gyanúja a panaszos állapota alapján volt feltételezhető, ezért a Testület megállapította, hogy az Rtv. 44. § (1) bekezdés d) pontja alapján **a megfelelő jogalappal és indokoltan került sor a panaszos vezetői engedélyének elvételére, azzal nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.**

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta meg, hogy jogszerűen állították-e elő a panaszost, hogy az előállítás során fogatosított intézkedésekre a megfelelő jogalap birtokában került-e sor, valamint, hogy az előállítás időtartama megfelelt-e az arányosság követelményének.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatíve sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben az intézkedő rendőr a panaszos előállítása indokaként a Rtv. 33. § (2) bekezdése c) pontját jelölte meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos láthatóan ittas állapotban volt, ezért az intézkedő rendőrök megkérdezték tőle, hogy mikor és mennyi alkoholt fogyasztott. Erre a panaszos elmondta, hogy elindulás előtt 0,5 liter (1 üveg) sört fogyasztott el. Az eljáró rendőrök – mivel hiteles légalkohol mérő berendezés nem állt rendelkezésükre – Lion típusú alkoholszondát alkalmaztak, amely 0,33 mg/l értéket mutatott. Ezt követően figyelembe véve azt, hogy az alkoholfogyasztás és a rendőri intézkedés között több mint 30 perc eltelt, valamint mert a panaszos szemmel láthatóan a mért értéknél erősebb ittas állapotban volt, ami miatt a helyszínen nem lehetett megállapítani azt, hogy cselekménye közigazgatási eljárás vagy járművezetés ittas vagy bódult állapotban bűncselekmény hatálya alá tartozik, ezért a panaszossal közölték, hogy mintavétel céljából előállítják.

Fontos megjegyezni, hogy a 2011. július 2-án 0 óra 15 perckor kelt vérvételi jegyzőkönyv tanúsága szerint a vizsgálatot végző orvos a panaszos „közepes” ittaságát állapította meg, amelyekhez többek között következő a klinikai tünetek társultak: jól érezhető alkoholszag, a pupillák fényre és alkalmazkodásra való renyhe reakciója, az ujj próba célba találásának sikertelensége. A 2011. július 12-én kelt orvos szakértői megállapítás szerint pedig a panaszos véralkoholszintje „1,67 g/l” (ezrelék) volt, amely a vérvétel időpontjára vonatkoztatva „közepes” fokú alkoholos befolyásoltságnak felelt meg.

A panaszbeadvány magával az alkoholfogyasztás tényét és a műszer által mért értéket illetően megegyezik a rendőrségi iratokkal. Azt a többletinformációt tartalmazza a panasz, hogy 20 és 21 óra között fogyasztott el négy, 0,5 l-es narancsos sört, míg a rendőrségi dokumentumok csak annyit tartalmaznak, hogy a panaszos – állítása szerint – elindulása előtt fogyasztott el 0,5 liter sört. A panasz szerint a panaszos elismerte a 0,33-as értéket.

Szükséges rögzíteni, hogy az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost 22 óra 40 perckor vonták intézkedés alá, majd 0 óra 5 perckor vér és vizeletminta vétel céljából elszállították az orvosi rendelőbe. A panaszos által

is aláírt előállítás időtartamáról kiállított igazolás az előállítás kezdetét ezzel megegyezően tartalmazza.

A kérdés vizsgálatánál az Rtv. fenti szakaszán túl, a rendőrség által is hivatkozott következő jogszabályi előírásokra és ORFK utasításokra kell támaszkodni.

A Szolgálati Szabályzat 44. §-a úgy rendelkezik: „Ha az előállított az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének c) pontjában írt vizsgálatnak önként aláveti magát, és a rendőri szervhez történő előállítására más ok nem áll fenn, a vizsgálat után el kell bocsátani. (2) A vizsgálat céljából előállított személytől a mintavétel, szükség esetén – törvényben meghatározott keretek között – kikényszeríthető. Ilyenkor a mintavételre rendőrorvost, ahol ez nem lehetséges, vagy késedelmet okoz, ott az állami egészségügyi szolgálat orvosát kell igénybe venni.”

A Btk. 188. §-a tartalmazza az ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés bűncselekménye megállapítása estére vonatkozó szankciókat. Az (1) bekezdés szerint pedig: „Aki szeszes italtól befolyásolt állapotban vagy a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy légi járművet, valamint gépi meghajtású vízi járművet vagy úszó munkagépet, avagy közúton gépi meghajtású járművet vezet, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” A rendelkezéshez tartozó magyarázat szerint elsősorban a véralkohol-vizsgálat eredménye az irányadó az elkövetőnek a járművezetés időpontjában fennálló alkoholos befolyásoltsága vagy annak hiánya ténykérdés megállapításánál.

A Kkt. 20. § (1) bekezdés k) pontja rendelkezik arról, hogy Kkt.-ben, valamint külön jogszabályban és közösségi jogi aktusban szeszes ital fogyasztásából származó alkohol tilalmára („ittas vezetés”) vonatkozó rendelkezések megsértői bírság fizetésére kötelezhetőek. Ugyanezen passzus (4) bekezdése szerint ezen magatartás miatt 10 000 forinttól 300 000 forintig terjedő bírság szabható ki, valamint a (4a) bekezdése kimondja: „A közúti forgalomban történő ellenőrzés során, ha a 20. § (1) bekezdés k) pontjában meghatározott szabályszegést elkövető személye a helyszínen megállapítást nyer, a hatóság eljáró tagja határozathozatal nélkül szabja ki a bírságot és döntését közli az elkövetővel. Ha az elkövető a jogsértés tényét nem vitatja, a döntéssel szemben fellebbezésnek nincs helye, amelyről az ügyfelet a helyszínen tájékoztatni kell.”

Az ittasság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte ellenőrzésének és az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszközök és mintavételi lehetőségek alkalmazásának egységes rendőrségi szabályozását tartalmazza.

Ennek 3) pontja rögzíti az ellenőrzések végrehajtási módját, amely szerint a rendőr kizárólag a rendszeresített elektromos alkoholteszterrel, a Spiratest alkoholkimutató indikátorcsővel (alkoholszonda) és a hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel hajthatja végre az ittasság ellenőrzését. Alkoholszonda alkalmazására csak alkoholteszter hiányában kerülhet sor.

Az utasítás alkoholteszter és alkoholszonda alkalmazással foglalkozó része a következőket rögzíti. A 9) pont szerint: „Amennyiben az alkoholteszterrel végzett mérés eredménye a 0,5 mg/l légalkoholértéket nem haladja meg, szóban nyilatkoztatni kell, hogy tüdőbetegségben szenved-e, illetve van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha a 25. pont alapján nem áll fenn a vér- és vizeletminta vétel esete, továbbá az alkoholfogyasztás tényét vagy az azzal megvalósított jogsértést szabálysértési eljárásban értékelik, az intézkedés alá vont

személyt nyilatkoztatni kell arról, hogy a mérési eredményt elfogadja-e. Amennyiben úgy nyilatkozik, hogy elfogadja, akkor az előző nyilatkozatait és a mérés eredményét az 1. számú melléklet szerinti Nyilatkozat (a továbbiakban: Nyilatkozat) kitöltésével rögzíteni kell. A Nyilatkozat rögzítését követően további mintavételre intézkedni nem kell.” A 11) pont arra az esetre ad iránymutatást, amikor a fenti mérési eredményt az érintett nem fogadja el. Ebben az esetben szóban nyilatkoztatni kell arról, hogy hajlandó-e magát alá vetni hiteles mérőeszközzel történő vizsgálatnak. Ha úgy nyilatkozik, hogy hajlandó, hiteles mérőeszközzel történő mérésre kell intézkedni. Ennek érdekében az intézkedés alá vont személyt kilélegzett levegő hiteles mérőeszközzel történő megvizsgálása érdekében elő kell állítani, kivéve, ha a mérőeszköz az ellenőrzés helyszínén rendelkezésre áll. Szükséges még ismertetni a 12) pontot, amely a következőképpen rendelkezik: „Amennyiben az alkoholeszterrel végzett mérés eredménye a 0,5 mg/l légalkohol értéket meghaladja, az intézkedés alá vont személyt szóban nyilatkoztatni kell arról, hogy hajlandó-e magát alá vetni hiteles mérőeszközzel történő vizsgálatnak, továbbá arról, hogy szenved-e tüdőbetegségben, vagy van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha hajlandó magát a vizsgálatnak alá vetni és nyilatkozata szerint nem szenved tüdőbetegségben és nincs testhőmérséklet emelkedése, hiteles mérőeszközzel történő mérésre kell intézkedni. Ennek érdekében az intézkedés alá vont személyt a vizsgálat érdekében elő kell állítani, kivéve, ha a mérőeszköz az ellenőrzés helyszínén rendelkezésre áll.”

Mindezek alapján és panaszosi álláspont szerint arra lehetne következtetni, hogy a panaszos előállítása szükségtelen volt, figyelemmel arra, hogy a helyszínen mért érték nem érte el a 0,5 mg/l légalkohol értéket. Ugyanakkor szükséges rámutatni arra, hogy a Kkt. 20. § (1) bekezdés k) pontjában meghatározott, a járművezető szervezetében a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol tilalmára („ittas vezetés”) vonatkozó rendelkezések megsértőivel szemben – a mintavétel jogalapjának hiányában – kizárólag abban az esetben tud eljárni a rendőr, ha a helyszínen rendelkezik hiteles légalkohol-mérő berendezéssel, és az ügyfél képes és hajlandó azt eredményesen működtetni, továbbá a mérés eredményét elfogadja. Az Rtv. intézkedéskor hatályos 33. § (2) bekezdés c) pontja szerint pedig a rendőr bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében mérlegelés alapján előállíthatta azt, akivel szemben vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel volt szükséges.

Tényként rögzíthető, hogy a vizsgált esetben a helyszínen a panaszossal szemben nem hiteles, Lion típusú alkoholesztert alkalmaztak, azaz még ha nem is merült volna fel a mért értéknél magasabb fokú alkoholos befolyásoltság gyanúja, még akkor is a panaszos előállítása mellett kellett volna döntenie a rendőrnek. Az 19/2000. (XI. 13.) ORFK utasítás 1. számú mellékletének – amely módszertani útmutató a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt levő járművezetőkkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedéshez – 3) pontja szerint ugyanis: „A járművezetőjével szemben kötelező a helyszínen LION típusú elektromos alkoholeszter vagy rendszeresített és hitelesített elektromos légalkoholmérő berendezést, ezek hiányában SPIRATEST alkoholszondát alkalmazni”. Ebből pedig az következik, hogy a LION típusú elektromos alkoholeszter nem hitelesített mérőberendezés.

Arra is szükséges felhívni a figyelmet, hogy ugyan, amennyiben az alkoholeszterrel végzett mérés eredménye nem haladja meg a 0,5 mg/l légalkoholértéket és az érintett személy nyilatkoztatása után elfogadja a mért értéket, a 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás 9) pontja szerint a „nyilatkozat rögzítését követően további mintavételre intézkedni nem kell”. Ezen rendelkezéssel összefüggésben ki kell emelni azt, hogy az ORFK utasítás – ami semmiképpen sem tekinthető jogszabálynak, már pedig az Rtv. a rendőr mérlegelési jogkörébe utalja az

arról való döntést, hogy szükséges-e mintavétel céljából előállítani az intézkedés alá vont személyt vagy sem – nem tiltja meg a további intézkedést, így az érintett személy előállítását. Az ORFK utasítás ugyanis nem arról rendelkezik, hogy „nem lehet” előállítást vagy mintavételre való intézkedést fogatosítani, hanem arról, hogy „nem kell” mintavételre intézkedni. Tehát abból az értelmezésből kell kiindulni, hogy az Rtv. a rendőr diszkrecionális jogkörébe helyezi a mintavétel céljából való előállításról történő határozást, amit a 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás semmiképpen sem tilt és – az Rtv. 33. § okán – nem is tilthat meg.

Az rendőrség hivatkozása szerint fennállt a 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás 25) pontjának e) alpontjában rögzített eset. E szerint az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálathoz szükséges vérvételre és lehetőleg közel azonos időben végzett vizeletminta vételre kell intézkedni, amelyet a cselekményt követően a legrövidebb időn belül végre kell hajtani, ha az intézkedés alá vont személy hiteles mérőeszközzel történő első mérés fogatosítása a cselekmény időpontjától számított 30 percen belül nem hajtható végre. A panaszos azt rögzítette, hogy este 20 óra és 21 óra között fogyasztott alkoholt a tárgyi napon, míg a rendőrségi dokumentumok – többek között a panaszos által is aláírt előállítás időtartamáról szóló igazolás – azt tartalmazza, hogy az intézkedést 22 óra 40 perckor fogatosították, amely időpontban nem hiteles, Lion alkoholtesztet alkalmaztak. Mindezekből arra lehet következtetni, hogy már az intézkedés megkezdésekor, azaz még azelőtt, hogy a rendőrségen hiteles mérőeszköz lett volna alkalmazható, a 30 perc a cselekmény időpontjától eltelt. A rendőrségi iratok szerint, ahogy a Rendőrkapitányságra értek, a panaszost 23 óra 20 perctől előállító helyiségben helyezték elő, ahonnan 0 óra 5 perckor szállították át az orvosi ügyeletre.

Tehát a panaszos azon feltételezése miszerint sürgősen volt a vérvételre történő intézkedés annak okán, hogy a rendőrségre érkezéskor az ott levő mérőeszközöket lehetőség lett volna használni, azonban arra nem került sor, a következők miatt nem megalapozott. A panaszos szerint azért helyezték el mintegy másfél órára előállító helyiségbe, hogy elteljen az az idő, amely idő alatt még a rendőrségen meg lehetett volna állapítani az alkohol befolyásoltság mértékét. A Testület ugyanakkor, figyelembe véve azt, hogy már a panaszos megállításakor is eltelt az utolsó alkoholfogyasztástól számított 30 perc, a panaszos feltételezését nem tekintette helytállónak.

Elengedhetetlen továbbá az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet alkoholos állapot és alkoholos befolyásoltság orvos szakértői vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 13. módszertani levelét felidézni, amelyre egyébként a 27/2010. (Ot. 14) ORFK utasítás is hivatkozik. A módszertani levél szerint az alkoholos befolyásoltság megállapításának és véleményezésének elsődleges eszköze a vérvétel, és ugyanezen módszertani levél mindenfajta légalkoholmérő eszközt csak az alkoholos befolyásoltság kizárása szempontjából tartja száz százalékosan elfogadhatónak. A vizsgált esetben az eljáró rendőrökben komoly kétely merült fel az egyébként nem hiteles, Lion alkoholteszt által mért érték megbízhatóságát illetően, tekintve, hogy a mért érték és a panaszos állapota között szemmel látható volt a különbség. Ezért a kétséget kizáró bizonyítékok – amely úgy a panaszos, mint a rendőrség érdekét szolgálja – megszerzése céljából, figyelemmel az alkoholfogyasztástól eltelt, 30 percet meghaladó időtartamra is, a Testület megállapítása szerint a rendőr a megfelelő bizonyítási eszközt választotta akkor, amikor a vérvétel mellett döntött. A Testület még egyszer felhívja a figyelmet a fent idézett, az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet által kiadott módszertani levelére, amely rögzíti azt a tényt, hogy az alkoholszondás vizsgálat számos hibalehetőséget hordoz magában. Az alkoholszondás vizsgálatot ma már csak szűrővizsgálatra használják, de pozitivitása nem jelzi a megelőző alkoholfogyasztást. A negatív alkoholszondás vizsgálat viszont kizárja az alkohol állapot fennálltát. A módszertani levél első mondata pedig azt a fontos megállapítást teszi, hogy: „Az alkoholos befolyásoltság

megállapítása és véleményezése elsődlegesen az érintett személyből vett vérminta alapján történik.”

Egyébként – a vizsgált esetben – a rendőri intézkedés és az eljárás helyességét maga a klinikai vizsgálat és a vele azonos minősítést (közepes fokú ittasság) megállapító vérvizsgálat is egyértelműen igazolja.

Az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok ugyan mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása. A Testület az eset összes körülményének alapos vizsgálata során – így a tapasztalt panaszosi állapot és a helyszínen mért alkoholos befolyásoltság értéke miatti kétség, az alkoholfogyasztástól eltelt időtartam, valamint az a tény, hogy a vérmintából megállapítandó érték egy sokkal biztosabb értéket jelent, ami akár még előnyösebb is lehetett volna a panaszos számára – arra a következtetésre, hogy a vérvétel céljából történt előállítás arányos volt. **A Testület álláspontja szerint – a panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben intézkedő rendőrök indokoltan és az arányosság követelményének szem előtt tartásával döntöttek a panaszos előállítása mellett, ezáltal tehát nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.** Mindezek okán – szem előtt tartva az Rtv. 13. § (2) bekezdés előírását, azaz hogy a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni – a Testület nem találta részrehajlónak a panaszossal szemben alkalmazott intézkedéseket, azon belül pedig a vérvétel céljából való előállítást, **ezért pedig nem sérült a diszkrimináció és részrehajlásmentes eljárás követelménye.**

A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy az ittasság mértékének megállapítása miatt nem lehet kiragadottan alkalmazni egyes jogszabályi rendelkezéseket, illetve más, jogszabálynak nem minősülő normatív jellegű szabályokat, hanem mindig csak valamennyi hatályos norma és az eset összes körülményének alapos mérlegelésével ítélni meg a rendőri intézkedés jogszerűsége és indokoltsága, azaz egyetlen körülmény (pl.: légalkoholmérő típusa) általános konzekvenciák levonására nem alkalmas.

b) A Testület ezt követően az előállítás időtartamának arányos voltát vizsgálta meg.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az előállítás során a következő eljárási cselekmények foganatosítására került sor. Megállapítható, hogy a panaszost 2011. július 1-jén 22 óra 40 perckor vonták intézkedés alá és 2012. július 2. napján éjjel 1 órakor bocsátották szabadon, azaz mindösszesen 2 óra 20 percen keresztül korlátozták szabadságát a rendőri intézkedéssel. A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost 23 óra 20 perckor helyezték el előállító helyisége és ott 0 óráig, mintegy negyven percig tartózkodott, ellentétben a panaszos által megjelölt másfél órával. Az előállítás alatt a következő intézkedések történtek a P. Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint: a panaszos gépkocsijának megállítása és intézkedés megkezdése a helyszínen (22 óra 40 perc), adategyeztetés, alkoholszonda alkalmazása, tájékoztatás,

kényszerítő eszköz alkalmazása (22 óra 40 perctől 23 óra 20 perc), hozzátartozó tájékoztatása, személy szállítása, előállító helyiségben való elhelyezés (23 óra 20 perctől 0 óráig), ruházatátvizsgálás, irat-előállítás, orvosi intézetbe szállítás (0 óra 5 perckor), vérvétel (0 óra 15 perctől), nyilatkozat aláírása, panasztételi jogra való tájékoztatás.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos előállítása alatt számos személyét érintő cselekmény történt, ezért a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása során a rendőrség szem előtt tartotta az Rtv. azon kitételét, mely szerint „a személyi szabadság csak a szükséges ideig” korlátozható, ezért pedig nem találta jogszerűtlennek és aránytalannak a panaszos előállításának időtartamát, **ennek folytán pedig nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz és tisztességes eljáráshoz való joga.**

3) A Testület ezt követően a panaszossal szembeni bilincsalkalmazás indokoltságát és jogszerűségét mérlegelte.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése sorolja fel a bilincselés lehetséges módozatait, amely között a b) pont rögzíti a kezek előre, illetve hátra bilincselését. A Szolgálati Szabályzat 57. § (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A bilincsalkalmazás során szintén figyelemmel kell lenni az Rtv. 15. §-ban és 16. §-ban foglalt arányosság követelményére vonatkozó előírásoknak.

A vizsgált esetben a rendőri jelentések a bilincselés alapjaként az Rtv. 48. § c) pontját, azaz a szökés megakadályozása érdekében történő bilincshasználatot jelölték meg. Az intézkedést végrehajtó egyik r. főtörzsőrmester jelentésében kifejezetten kitér arra, hogy a bilincsalkalmazást az indokolta – noha a panaszos az intézkedés alatt ellenszegülő magatartást nem tanúsított –, hogy a panaszos „kikerült egy rendőri zárast”, ami miatt a szökés megakadályozása céljából szükségessé vált a kényszerítő eszköz alkalmazása. A rendőrkapitányág vezetőjének tájékoztatása ennek kapcsán rögzíti, hogy a rendőri vélemény szerint a panaszos ittassága okán tartani lehetett attól, hogy megpróbálja kivonni magát a rendőri intézkedés alól.

A Testület megítélése szerint az a rendőrség által körülírt panaszosi magatartás – miszerint egy rendőrség által, ráadásul egy baleset miatt lezárt területet a forgalomirányító állj jelzése ellenére figyelmen kívül hagyott és továbbhajtott – megalapozta a rendőrök azon feltételezését, hogy a panaszos esetlegesen ki kívánja vonni magát a rendőri intézkedés alól, mindezt a körülményt tovább erősítette azon tény, hogy a panaszos ittasan vezette járművét.

Mindent egybe vetve a Testület, arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos viselkedése megalapozta azt a rendőri feltételezést, hogy a panaszos szökésétől lehetett tartani, **ezért megállapítható, hogy a panaszossal szemben a megfelelő jogalap birtokában alkalmaztak bilincset az eljáró rendőrök, ezáltal pedig nem sérült személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga.**

3) Végül azon körülmény értékelése vált szükségessé, hogy történt-e 2011. július 4-én a rendőrkapitányság épületében olyan rendőri mulasztás, amely a panaszos oldalán alapjogsérelmet keletkeztetett.

A panaszbeadvány szerint három nappal az előállítás után a panaszos bement a helyi rendőrkapitányságra, ahol ismét megkérdezte, hogy miért kellett őt vérvételre szállítani, amikor együttműködő volt és hajlandó lett volna a rendőrkapitányság épületében levő szondát megfűjni. Úgyszintén azt is megkérdezte, helyesen döntöttek-e a rendőrök akkor, amikor vezetői engedélyét a helyszínen „bevonták”. A panaszost mindezen kérdések után felszólították arra, hogy hagyja el a rendőrkapitányság épületét.

Ezen kifogás megítéléséhez utalni kell az Rtv. 2. § (1) bekezdésére, mely szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyontbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A törvényhely második mondata kimondja, a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E mellett az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettsége a rendőrség alapfunkciója, és az állampolgárok szubjektív biztonságérzete szempontjából fontos. A szubjektív biztonságérzet szempontjából pedig azt kell kiemelni, hogy az állampolgár joggal bízhat abban, hogy a rendőrtől segítséget, felvilágosítást kaphat. A segítségnyújtás pedig csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén azonban a szolgálati érdek is alárendelődik az emberi élet óvásához fűződő fontosabb érdekeknek.

Egy, a panaszosnak 2011. július 4-én, a rendőrkapitányságon tájékoztatást nyújtó r. százados feljegyzése szerint a panaszos azzal ment be a rendőrségre, hogy a parancsnokkal kíván beszélni, valamint, hogy azonnal adják neki vissza vezetői engedélyét, tekintve, hogy nem a hatályos rendelkezések alapján jártak el vele szemben. A r. százados tájékoztatta a panaszost arról, hogy az eljáró rendőrök jogszerűen vették el vezetői engedélyét, e mellett pedig ismertette a 2011. július 1. napjától hatályos rendelkezéseket, valamint az eljárás további menetét. A panaszos ezután közölte, hogy ügyvédjével fog visszamenni, mire a rendőr úgy reagált, annak akadálya nincsen. Végül felhívta a panaszos figyelmét a panasztétel eshetőségeire, köztük említve a Testülethez fordulás lehetőségét.

Látható, hogy a panaszos előadását cáfoló rendőrségi információk ellentétesen számolnak be a 2011. július 4-én történekről. A Testület az ezen állítások között meghúzódó ellentétet bizonyítási eszközeinek szűkös volta miatt nem tudta feloldani, ezért azt sem tudta megállapítani, hogy a fent idézett Rtv.-beli rendelkezéseknek valóban eleget tett-e r. százados, és amennyiben a felvilágosítást meg is adta, az megfelelő tartalommal történt-e. **Ezért pedig nem volt megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme sem.**

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben maga a rendőri intézkedés, az igazoltatás, a légzésminta alkalmazása, a vezetői engedély elvétele, a panaszos előállítás és annak időtartama, valamint a bilincs alkalmazása alapjogsérelmet nem keletkeztetett a panaszos oldalán, figyelemmel az egyes intézkedések jogszerű voltára; illetőleg a 2011. július 4-én történtek miatt sérelem kapcsán a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. Minderre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. március 21.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET